

POSTANOWIENIE

Dnia 12 lipca 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marta Romańska

w sprawie z powództwa Miasta . W. i Skarbu Państwa

- Prezydenta m. W.

przeciwko „P.” S.A. w P.

o wydanie nieruchomości,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 12 lipca 2019 r.,

na skutek skargi kasacyjnej pozwanego

od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 28 czerwca 2018 r., sygn. akt V ACa [...],

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2) zasądza od pozwanego na rzecz Miasta . W. i Skarbu Państwa - Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej kwoty po 5.400 (pięć tysięcy czterysta) zł tytułem kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.). Obowiązkiem skarżącego jest sformułowanie i uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w nawiązaniu do tych przesłanek (art. 398⁴ § 2 k.p.c.), a rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wynika z oceny, czy okoliczności powołane przez skarżącego odpowiadają tym, o których jest mowa w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania pozwany powołał się na potrzebę rozstrzygnięcia istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 k.p.c.), które przedstawił w formie pytań: 1) czy skoro Skarb Państwa nabył przed 1 lutego 1989 r. przez zasiedzenie prawo własności nieruchomości, a zostało to stwierdzone orzeczeniem sądowym już po 1 lutego 1989 r., to czy istnieje możliwość doliczenia przez przedsiębiorcę państwowego posiadania nieruchomości w okresie od dnia nabycia własności nieruchomości przez Skarb Państwa do dnia 1 lutego 1989 r., do okresu posiadania nieruchomości prowadzącego do zasiedzenia własności nieruchomości przez przedsiębiorstwo państwowe po 1 lutego 1989 r.; 2) czy w sytuacji, gdy zasiedzenie nieruchomości przez Skarb Państwa zostało stwierdzone deklaratoryjnym orzeczeniem wydanym po 1 lutego 1989 r., a samo zasiedzenie następowało przed 1 lutego 1989 r., charakter wiary posiadacza nieruchomości badany jest z uwzględnieniem orzeczenia deklaratoryjnego i stanu prawnego z niego wynikającego, czy też na dzień objęcia nieruchomości w posiadanie; 3) czy czynność, o której mowa w art. 123 § 1 pkt 1 k.c. przerywa bieg terminu zasiedzenia własności nieruchomości, jeśli została dokonana przez osobę, która w chwili jej dokonania była ujawniona w księdze wieczystej, jako właściciel nieruchomości, a po dokonaniu tej czynności w drodze deklaratoryjnego orzeczenia stwierdzone zostało, iż właścicielem nieruchomości

w chwili dokonania czynności był inny podmiot; 4) czy dokonanie przez Skarb Państwa czynności, o której mowa w art. 123 § 1 k.c. podczas biegu terminu zasiedzenia przerywa jego bieg, jeżeli wprawdzie był on ujawniony w księdze wieczystej jako właściciel nieruchomości, ale faktycznym jej właścicielem w chwili dokonania czynności była gmina, która nabyła własność nieruchomości z dniem 27 maja 1990 r. na podstawie art. 5 ust. 1 ustawy z 10 maja 1990 r. przepisy wprowadzające ustawę o samorządzie terytorialnym i ustawę o pracownikach samorządowych, a stan ten został stwierdzony decyzją właściwego wojewody wydaną 20 lat później.

Zgodnie z ustaloną linią orzecznictwa powołanie się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego jako przesłankę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wymaga wskazania na problem o charakterze abstrakcyjnym, nierozstrzygnięty w dotychczasowym orzecznictwie i wymagający pogłębionej wykładni. Skarżący powinien to zagadnienie sformułować oraz przedstawić argumentację jurydyczną uzasadniającą tezę o możliwości rozbieżnych ocen prawnych w związku ze stosowaniem przepisów, na tle których ono powstało. Zagadnienie powinno być ponadto „istotne” z uwagi na wagę problemu interpretacyjnego, którego dotyczy dla systemu prawa. Skoro jednak skarga kasacyjna jest wnoszona w konkretnej sprawie, to zarówno charakter rozpoznawanego roszczenia, jak i ustalony przez sądy *meriti* stan faktyczny, którym Sąd Najwyższy byłby związany (art. 398³ § 3 i art. 398¹³ § 2 k.p.c.), musi pozostawać w związku z przedstawionym przez skarżącego zagadnieniem prawnym i pozwalać na jego rozstrzygnięcie.

Zagadnienia sformułowane przez skarżącego nie mają cech określonych wyżej. Odpowiedzi na niektóre postawione przez niego pytania są bowiem oczywiste, a odpowiedzi na pozostałe pytania zostały już udzielone w orzecznictwie Sądu Najwyższego.

Z ustaleń dokonanych w sprawie wynika, że Skarb Państwa nabył własność nieruchomości, której dotyczy żądanie pozwu przez zasiedzenie z dniem 1 stycznia 1977 r., a było to konsekwencją wykonywania na jego rzecz samoistnego posiadania nieruchomości przez przedsiębiorstwo państwowe, które praw

rzeczowych nie mogło wykonywać na swoją rzecz (zob. np. wyrok Sądu Najwyższego z 9 grudnia 2009 r., IV CSK 291/09, nie publ., postanowienie Sądu Najwyższego z 13 października 2011 r., V CSK 502/10, nie publ.). Przedsiębiorstwo państwowe do 1 lutego 1989 r. nie mogło też wykonywać posiadania samoistnego nieruchomości przeciwko Skarbowi Państwa, jako jej właścicielowi. Jego akty władania nieruchomością podlegały bowiem zarachowaniu na rzecz Skarbu Państwa. Nie sposób przyjąć, że posiadanie nieruchomości wykonywane przez jej właściciela (także wtedy, gdy jest nim Skarb Państwa) będzie zaliczone do okresu samoistnego posiadania tej nieruchomości mającego prowadzić do zasiedzenia przez inny podmiot.

W uchwale składu siedmiu sędziów z 19 stycznia 2006 r., III CZP 100/05 (OSNC 2006, nr 6, poz. 95), Sąd Najwyższy wyjaśnił, że jeżeli nieruchomość państwowa znajdująca się w samoistnym posiadaniu osoby niebędącej właścicielem została w okresie obowiązywania regulacji wyłączającej nabycie przez zasiedzenie własności nieruchomości państwowych zbyta na rzecz osoby fizycznej, zasiedzenie biegnie dopiero od dnia utraty przez nieruchomość statusu przedmiotu własności państwowej; termin zasiedzenia ulega jednak skróceniu o czas, w którym nieruchomość była własnością państwową, lecz nie więcej niż o połowę. Szczegółowe kwestie pozostające w związku z tym poglądem zostały objaśnione w postanowieniu Sądu Najwyższego z 11 lutego 2011 r., I CSK 247/10 (nie publ.)

Odpowiedzi na pytanie, czy art. 10 ustawy z 28 lipca 1990 r. o zmianie ustawy - Kodeks cywilny (Dz.U. poz. 321) stosuje się do posiadania w okresie bezpośrednio poprzedzającym uchylenie art. 177 k.c. w odniesieniu do gruntu, który od 27 maja 1990 r. przestał być własnością państwa, a stał się z mocy prawa własnością jednostki samorządu terytorialnego (art. 5 ust. 2 pkt 1 ustawy z 10 maja 1990 r. - Przepisy wprowadzające ustawę o samorządzie terytorialnym i ustawę o pracownikach samorządowych, Dz.U. poz. 191), Sąd Najwyższy udzielił w uzasadnieniu postanowienia z 6 marca 2008 r., I CSK 419/07 (nie publ.), nawiązującego do uchwał składu siedmiu sędziów z 31 stycznia 2002 r., III CZP 72/01 (OSNC 2002, nr 9, poz. 107) i z 19 stycznia 2006 r. III CZP 100/05 (OSNC 2006, nr 6, poz. 95).

Relacja między Skarbem Państwa i jednostką samorządu terytorialnego, która z dnia 27 maja 1990 r. z mocy prawa nabyła własność nieruchomości państwowej sprowadza się do następstwa prawnego mającego źródło w ustawie, ale wymagającego stwierdzenia decyzją administracyjną, bez wydania której w obrocie prawnym nie można się na nie skutecznie powoływać. Oznacza to, że wszelkie czynności (w tym także zapobiegające skutkom upływu terminu przedawnienia) w odniesieniu do nieruchomości podlegającej działaniu przepisów wprowadzających ustawę o samorządzie terytorialnym w okresie przed wydaniem decyzji mającej oparcie w art. 5 ust. 2 pkt 1 ustawy z 10 maja 1990 r. - Przepisy wprowadzające ustawę o samorządzie terytorialnym i ustawę o pracownikach samorządowych, mógł podejmować tylko właściciel ujawniony w księdze wieczystej; czynności te odniosły skutek na rzecz jednostki samorządu terytorialnego, o nabyciu przez którą nieruchomości orzekł następnie właściwy organ administracji publicznej (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 3 czerwca 2011 r., III CSK 285/10, nie publ.).

Pozwany powołał się także na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., ale okoliczności mających świadczyć o występowaniu w sprawie tej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie objaśnił.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 398⁹ § 1 k.p.c. oraz - co do kosztów postępowania - art. 108 i art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 398²¹ i art. 391 § 1 k.p.c. oraz § 2 pkt 7 i § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. poz. 1800), orzeczono jak w postanowieniu.